

TERTIUM NON DATUR – ТРЕТЬОГО НЕ ДАНО

1.

Визнаймо: три десятиліття живемо, воюємо, не маючи амбітної мети. Кудись йдемо, але, погодьмося, конкретної цілі не маємо. Ба більше. Українська незалежність опинилась в зоні величезного ризику.

За тридцять років жодна влада не зуміла по-справжньому, не декларативно повернути українців в європейське лоно, не спромоглася прищепити почуття відповідальності за своє майбутнє. Українській державі бракує реальної геополітичної доктрини, в її громадян відсутнє усвідомлення того, ким хочуть бути, немає розуміння світу та його бачення у майбутньому.

Багато чого можна пояснити, але зрозуміти...

У 1992 році українські націонал-демократи не зуміли роздобути 50 тисяч американських доларів, щоб придбати телевізійний канал – тодішній очільник ТРК Охримович пропонував голові УРП Левкові Лук'яненку здійснити цю купівлю. Не судилося. Придбали ТБ-канал чужинці, не українці (здається, такий собі Лаудер). Ми втратили унікальну можливість створити справді національний телеканал. Була загублена одна з унікальних можливостей впливу на спотворенню комуністичною пропагандою свідомість постсовєтських громадян...

У державному будівництві існують засадничі речі, які передусім слід добре усвідомити, – **ДЕ ХОЧЕМО БУТИ І ЯК ТУДИ ДІСТАТИСЯ**. Має бути вироблений оптимальний план осягнення цілі. Не будь-якою ціною, не скільки буде змоги, а лише стільки, скільки треба. Головні ресурси доброго планування – інтелектуальні й психологічні, а не матеріальні. Цілі мають збігатися з можливостями, інакше – втрата ресурсів на авантурні проєкти.

Знаходить підтвердження спостереження відомої соціологині Ірини Бекешкіної: «Найстрашніше – це коли влада приймає безглузді рішення». І це ми бачимо й відчуваємо. Уряд непрогнозований. Його часто розпачливі дії засвідчують, що на практиці не знає, як чинити в тій чи іншій ситуації. Центральна влада неспроможна ухвалювати правильні рішення через низький фаховий рівень, до якого часто-густо долучається аморальність.

Держава Ізраїль будувалась за іншими принципами. *«Ми були змушені знаходити розв'язки до проблем, з якими ніколи не стикалися великі заможні держави. Якби нам випало обирати – бути мертвими і вартими жалюців або жити, маючи кепський імідж, ми вибрали б друге»* (Голда Меїр).

Нагомість в Україні чимало народних обранців досі, навіть в умовах війни, займають відверто антиукраїнську позицію, не захищають національні інтенси. Зрештою дивуватись нема чого. *«Україна у ХХІ століття змушена тягти деморалізований народ, схильний водночас і до анархії, і до безмежного конформізму. По-друге інтелігенцію, яка значною мірою втратила роль духовного стержня нації, перетворившись на посередника між народом і номенклатурою... Найнебезпечнішим тягарем є найвищі державні посадовці, які народу не бачать, інтелігенцію зне-*

важають, а номенклатури бояться» (Володимир Войтенко, доктор медичних наук).

Про невгавні скандали в Офісі Президента, в Генеральній прокуратурі, в Конституційному суді, в СБУ, в Міністерстві оборони тощо не писав і не говорив хіба що літний...

«Слуги народу», яких Зеленський привів у парламент, не мають жодної ідеології. Вони прогнозовано виявилися нездатними до стратегічного планування.

Сто літ тому на цю обставину звернув увагу генерал-хорунжий Юрко Тютюнник: *«У нас були каменярі і часом непогані, але не було архітекторів-творців. Ми не мали провідників. Ті люди, що вважали себе провідниками, не були ними... І в тому власне й була наша трагедія, що вони не вміли говорити з ворогами як слід, ще більше, вони не вважали росіян за ворогів»*.

Умри, Платоне, краще не скажеш. Згадаймо розпачливого листа українського патріота полковника Армії УНР Петра Болбочана, злочинно розстріляного за наказом Симона Петлюри: *«Бідна Україна, ми боремося з большевизмом, весь культурний світ піднімається на боротьбу з ним, а український новопосталий уряд УНР йде назустріч большевизмові й большевикам! Ви не можете розібратися в самих простих життєвих питаннях, а лізете в міністри, отамани, лізете в керівники великої держави, лізете в законодавці, замість того, аби бути самими звичайними урядовцями і писарцями...»*.

ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ «УНІВЕРСУМ» (ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ 2025 РОКУ)

Щоб регулярно отримувати журнал «Універсум», слід переказати через будь-який банк чи надіслати поштовим переказом 330 гривень на поточний рахунок IBAN UA083252680000000002600744144 в ПАТ АКБ «Львів», МФО 325268, ЄДПРОУ 19326603
Одержувач: ТзОВ «Універсум».

Не забудьте надіслати на адресу редакції («Універсум», п/с 2994, Львів—17, 79017) копію квитанції поштового переказу чи платіжного доручення, чітко вказавши при цьому свою адресу.

«Універсум» в Інтернеті: <https://universum.lviv.ua>

**БУДЕМО ЩИРО ВДЯЧНІ
ВСІМ НЕБАЙДУЖИМ
ЗА БУДЬ-ЯКУ
ФІНАНСОВУ ПІДТРИМКУ
ЧАСОПИСОВІ!**

Наш поточний рахунок:
IBAN UA083252680000000002600744144
в ПАТ АКБ «Львів»,
МФО 325268,
ЄДПРОУ 19326603
Одержувач: ТзОВ «Універсум».

Складається враження, що Дональд Трамп глибоко не розуміє стратегічного значення російсько-української війни для інтересів США, не переймається долею України.

То якою має бути риторика українського президента під час спілкуванням зі своїм американським візаві? Вочевидь інакшою, ніж під час «марафону» і на подкасті у Фрідмана. Але чи це можливо?..

Американський президент сказав, що підписаних чеків для України більше не буде, хоча, можливо, він мав на увазі, що чеків не буде для нинішньої київської влади...

Вибір для нас невеликий: або погоджуємось на пропозиції Трампа – зупинити війну по лінії розмежування, або продовжуємо воювати без допомоги США.

3.

Спостерігаючи за тим, хто і як порядкує сьогодні у вищих владних ешелонах Української держави, мимоволі приходиш до висновку, що видатний англійський політик, прем'єр-міністр Великобританії, етнічний єврей Бенджамін Дізраелі мав рацію, наголошуючи, що **«національне питання – ключ до всіх загадок світової історії. Національна належність – єдина істина».**

У ток-шоу після прем'єри фільму «ДНК-портрет нації» (листопад 2012 року) взяв участь Давід Мільман, помічник головного рабина України. Він акцентував, що **«є націоналістом, а націоналізм – це основа національної ідеї. Без поваги до себе жодна країна не може існувати. <...> Бо тільки поважаючи себе, можна поважати інші народи. <...> І коли люди України перестануть вважати себе малоросами і почнуть себе поважати – хай вони називають себе арійцями, хай вони називають себе націоналістами».**

Націоналізм – це своєрідна імунна система, яка різко підвищує опірність будь-якої нації в її боротьбі проти поневолювачів. Націоналізм є ефективним засобом захисту нації від етноциду, тобто від духовного нищення. Нині для українців найбільшою загрозою є етноцид, який фізично зберігає націю, але нищить її духовно.

З початком російсько-української широкомасштабної війни Українська держава потребує люстрації, реформ, мілітаризації, потребує розвитку ефективна система самозахисту від інформаційної агресії ворога. І тут громадянський націоналізм має сказати своє слово. Бо *«нація перемагає у своїй країні тільки тоді, коли її очолює еліта, наснажена філософією націоналізму»* (Джузеппе Мацціні, діяч національно-визвольного руху Італії).

Передусім слід виходити з державницьких амбіцій. Українці мають поставити і перед собою, і перед владою завдання підвищити статус та роль своєї батьківщини у світі – UKRAINA, not the Ukraine. Це має стати осяжною колективною мрією українців.

Конче маємо знайти відповідь на запитання: «Для чого живемо, навіщо нам держава»? Маємо усвідомити свою особливу місію, щоб не розчинитись у глобалізованому світі. Економічний добробут не може бути ідеалом. Треба інтенсивно шукати власний шлях розвитку, а це неабияка інтелектуальна праця. Лише копіювати чуже – безглуздя. Про інновації треба думати, про модернізацію економіки. В умовах війни. Для цього потрібна національна Мрія. А ще патріотизму слід навчитися. Усім громадянам України. Без винятку. Має бути спільне бачення майбутнього. В тилу і на фронті. Не так як у публіциста-блогера Віталія Портникова: *«Зараз чуємо від людей, що мають воювати діти депутатів і після цього вони підуть. Ні, любі. Це демократична держава. В демократичній державі за державу*

гине проста людина. Якщо ми хочемо, щоб за державу гинула аристократія, ми маємо жити у феодальній державі, як це було до Великої французької революції. За бажання бути з кимось рівним треба платити, в тому числі й власним життям».

За такою хибною, глибоко аморальною «логікою» маємо вести війну лише за рахунок героїзму українського народу, не здійснюючи широких системних змін у секторі національної безпеки України, не приводячи до тьми скоробагачків – так звану «аристократію».

Національна ідея – це не економічний прагматизм, не бажання конче жити заможніше, а непростий шлях до самоствердження української державної (а отже й власної) суб'єктності на світовій арені, вироблення чіткої ідентичності з-поміж інших націй та народностей. Одним з важливих елементів втілення національної ідеї має стати відтворення власної Культури. **«Нема культури – нема держави»** (Іван Марчук, художник).

Шукати винних серед москвитів, євреїв, представників Заходу і Сходу – справа невдячна. Українці мають виробити в собі почуття самоповаги, гідності, глибоке розуміння власної історії. Треба знаходити в собі найкращі якості, відтак культивувати їх, попри всі перешкоди.

Аби перемогти підступного ворога треба щоб УКРАЇНЬКА ІДЕЯ містила в собі передусім такі складові: мілітарність, науку, економіку, культуру, дипломатію і геополітику.

«Коли ми переможемо, нас потім прославлять і додадуть нам ще чужої слави і піднесуть на щитах угору для всіх прийдешніх поколінь. Коли нас переможуть – нічого нам не чекати ні тепер, ні потім – від нас і нашу славу відберуть, розтопчуть нашу чесноту, сміливість, запліють нашу мету й наші очі» (Юрій Яновський).

Tertium non datur – третього не дано.

Олег К. РОМАНЧУК